

Handläggare

Mårten Ribbing

0706883618

marten.ribbing@dalamitt.se

Uppföljning av fristefterlevnad höst 2022, Borlänge/Gagnef

Allmänt intryck

Leverantören (Borlänge-Smedjebacken sotning och ventilation AB) har inte inkommit med det underlag som är nödvändigt för att RDM ska kunna utföra en korrekt uppföljning. RDM har i stället varit nödgade att använda sig av äldre data för att kunna genomföra en uppföljning. De svar som inkommit efter frågor från uppföljningen, är inte så pass fullständiga att de ger ett tillfredsställande svar på de identifierade avvikelser som föreligger. Analysen visar på omfattande avvikelser och RDM bedömer att Leverantören inte sköter förvaltning av Borlänge och Gagnef kommuns register på ett ändamålsenligt sätt.

Bakgrund

Leverantören har ansvar för att inom sitt uppdrag sätta och vid behov förändra sotnings- och kontrollfrister enligt gällande avtal och föreskrifter. Leverantören förvaltar Borlänge och Gagnef kommuns register över sotnings- och kontrollpliktiga objekt under avtalsperioden.

Leverantören har i samband med införandet av fristerna erbjudits utbildning i gällande föreskrift och har haft möjlighet att ställa frågor till RDM. Leverantören har avböjt RDM:s erbjudande om utbildning och inga andra utbildningsinsatser har efterfrågats.

Genomgången underlag

Generella registerutdrag daterade 2022-09-30 där sortering gjorts på vad som bedöms motsvara aktiva objekt (eldstäder) som är fastboende och har kontrollfristen 6 år med tillhörande data: adress, objekttyp, sotningsfrist samt eventuella anteckningar kopplade till objektet.

Avvikelser

- Vid kontroll av fristintervall konstateras att 2682 st, (37,4%) av objekten i Borlänge respektive 942 st. (31,3%) i Gagnef inte har kategoriserats i enlighet med föreskriften om frister, vilket är var 3:e år vid sotning och var 6:e år vid brandskyddskontroll. Det förefaller alltså föreligga tätare sotningsintervaller än vad föreskriften anger. Leverantörens svar på hur det kan förhålla sig är att siffran i själva verket är lägre (34,2% resp. 21,8%). Detta underlag är samma underlag (data) som RDM efterfrågat flertalet gånger men ej erhållit från Leverantören. Leverantören har inte heller delgett vilken metod denne använt för att komma fram till de siffrorna. RDM har således begränsade möjligheter att kontrollera och verifiera Leverantörens svar. Värt att notera är att RDM även betraktar de nya värden som presenteras som en mycket stor avvikelse och därmed inte förändrar frågeställningen i sak.

Vidare påpekas att avvikelsen i själva verket rör fristsättning för brandskyddskontroll snarare än sotning, vilket förvisso skulle kunna stämma mot bakgrund av det senaste årets förändrade användandemönster i samhället som energipriser har medfört. Svaret från Leverantören förklarar dock inte orsaken till den bristfälliga registervård som föreligger: Leverantören svarade fram till oktober 2022 även för fristsättning av brandskyddskontroll, vilket medför att Leverantören kan ha brutit mot en statlig föreskrift i tillägg till en kommunal.

Vid kontroll av historik framkommer avvikelser inom samma kategori på strax under 40% sedan 2019, dvs i stort sett oförändrat. Detta tyder på att ett fel förekommit under lång tid utan att Leverantören åtgärdat detta.

- Som svar på fråga, om hur Leverantören hittills arbetat för att frister enligt gällande föreskrift nyttjas, framhålls att föreskriften är välkänd för samtliga anställda samt att vissa fastighetsägare önskar tätare sotningsintervaller än det föreskrivna. Att s.k. ekonomisotning önskas av vissa är känt sedan tidigare, men detta

---

Postadress:

Räddningstjänsten Dala Mitt
Lugnetleden 3
791 38 Falun
Organisationsnr: 222000-1099

Telefon:

023-48 88 00

E-post:

info@dalamitt.se

Hemsida:

www.dalamitt.se

ingår inte i det kommunala uppdraget. Leverantören meddelar att dessa håller på att korrigeras till rätt frist. Att anställdas kompetens framhålls som god men att avvikelser trots det förekommer får då betraktas som en problematik som utgår från företagets ledning.

- På fråga om hur Leverantören avser arbeta framöver för att säkerställa att frister enligt gällande föreskrift nyttjas lämnas inget tydligt svar och intrycket är att Leverantören anser sig ha en god hantering i nuläget. Leverantören beskriver att fristerna inom RDM inte avviker märkbart från frister i övriga landet, och slutsatsen som RDM drar av detta blir att inga lokala bestämmelser förekommer som försvårar deras arbete. Leverantören påtalar kommunens ansvar i att informera kommuninvånarna om att de exempelvis behöver kontakta sotarfirma om ändrad nyttjandegrad på anläggningar. Leverantören poängterar också att de på olika sätt arbetar för att få ut korrekt information. I avtalet med Leverantören framhålls att ansvaret för att kommunicera med kommuninvånarna åligger Leverantören, varvid svaret från i denna del inte går att bemöta i sak. Detta tankesätt styrks av den kontroll av historik som nämndes tidigare, där det visade sig att andelen avvikelser inom en viss kategori har legat mer eller mindre konstant på strax under 40% sedan Leverantören tillträdde. Nuvarande upphandling är utformad så att Leverantören under avtalsperioden ska hinna besöka alla sotningspliktiga objekt minst två gånger, och därmed ha goda förutsättningar för registervård.
- Det noteras att 251 (2,2%) respektive 240 (3,3%) av aktiva objekt i registret, som inte är nyinstallerade eller markerade som annan sotare, saknar datum för senaste sotning. Datum för senaste sotning är viktig information för att veta när nästkommande sotning ska ske. Leverantörens återkoppling på detta är att nyinstallerade och nyligen ibruktagna objekt inte hunnit sotas än, varvid fältet är tomt tills sotning har utförts. Dock bör det noteras att det i den listan förekommer 87 objekt som är 9 år eller äldre, eller som helt saknar information om installationsdatum. Ett begränsat antal har även relativt nyligen varit föremål för brandskydds kontroll, 28 st. de senaste 4 åren.
- Slutligen har det noterats att 145 (1,3%) respektive 20 (0,3%) av aktiva samt i övrigt relevanta objekt saknar information om vilken sotningsfrist som är tillämplig. Att ha aktuell frist registrerad är en förutsättning för att kunna avisera sotning vid rätt tillfälle. Leverantören menar att dessa uppgifter är felaktiga och anser att det i stället rör sig om 11 eldstäder samt gaseldade. Den data som RDM har haft tillgång till har kontrollerats och stämts av med tidigare inhämtade registerkopior, och slutsatsen är att denna siffra är och historiskt har legat på ca 150 st. (1,5%) respektive 20-30 st. (0,3-0,4%). Leverantörens svar går, av tidigare nämna orsaker, inte att verifiera pga. den begränsade tillgång till data som föreligger.

Övrigt

- Leverantören menar att de besvarat och inkommit med de uppgifter som efterfrågats. Detta motsägs av det faktum att ingen sådan data registrerats hos RDM och att påminnelser om uppföljningen skickats ut både före och efter senaste inlämningsdatum, utan att Leverantören har återkommit i ärendet. Leverantören har framfört att de inte fått information om vilken typ av data som efterfrågas. RDM har flertalet gånger efterfrågat och preciserat vilken data som önskas, varvid denna fråga inte besvaras ytterligare.

Slutsats

Det saknas möjlighet att verifiera information som Leverantören lämnat, och det finns risk för att det förekommer omfattande avvikelser. Leverantören har svårigheter att ge konkreta svar på de flesta av kontrollfrågorna som ställts. Leverantörens svar kan läsas som att de inte har förstått innebörden av sitt ansvar för registervård, vilket är bekymrande. RDM saknar löpande korrekt data från Leverantören, vilket försvårar uppföljnings- och insynsarbetet, detta torde ett välrenommerat Sotarföretag var väl införstådda med, vilket inte är uppfattningen utifrån de svar som Leverantören tillhandahåller.

De avvikelser som uppdragats samt försvärandet av kontroll verkar därmed vara av företagsstrategisk karaktär.

Leverantören har, sedan ett år tillbaka, inte gett RDM rätten att ta del av registerkopior på det sätt som tidigare varit brukligt, samt har inte efterkommit RDM önskemål om data för uppföljning. Då denna situation antas vara oförändrad så omöjliggörs därmed RDM lagstadgade skyldighet att ge kommuninvånarna inblick i den kommunala angelägenhet som utförs av privat aktör, och andra lösningar måste sökas för att skapa den kravställda transparensen.